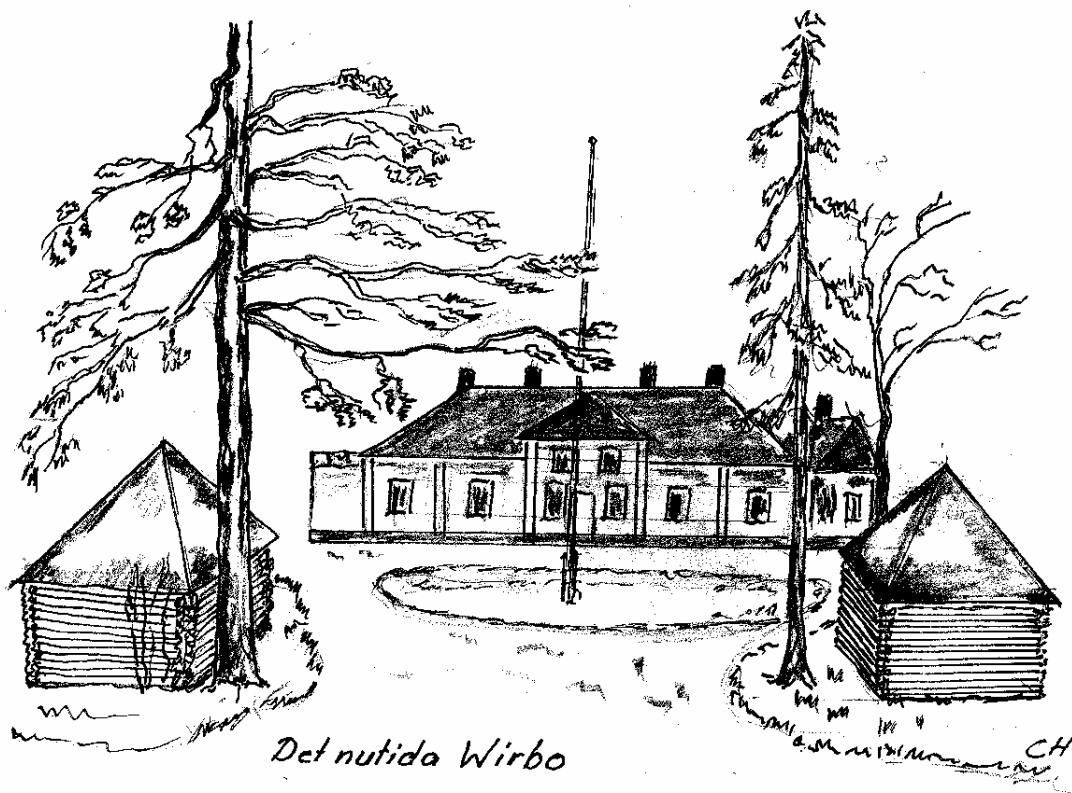

PLF-mytt

PERSON- och LOKALHISTORISKT FORSKARCENTRUM OSKARSHAMN

Anders Rotviker berättar om gångna tiders Fallebo

Curt och Maj Holm berättar om gångna tiders Wereboda

Kallelse

PLF i Oskarshamn håller Föreningsmöte

lördagen den 10/9 2005 kl. 10.00

i Farshults bystuga, Fagerhult

se vidare sidan 10

Mötesförhandlingar

Länsarkivarien Martin Lundgren berättar

Välkomna
Styrelsen

PLF:s styrelse och uppdrag under verksamhetsåret 2004/2005

Namn	Uppdrag	Telefon	E-post
Bernt Johansson	ordförande	0491 - 333 65	bejo2@tele2.se
Anders Thunberg	v. ordförande	0491 - 76 64 11	anders.0491766411@telia.com
Leif Rydström	sekreterare	0499 - 131 88	leif.rm@privat.utfors.se
Anders Rotviker	kassör	0491 - 620 11	anders.rotviker@telia.com
Ingvar Karlsson	bitr.kassör	0491 - 180 22	ikn@telia.com
Sam Blixt	dataansvarig	0491 - 151 28	sam.blixt@telia.com
Britt Maria Ekstrand	mailfrågor	0491 - 186 55	bm.ekstrand@telia.com
Birgitta Dahleman	suppl. biblioteksans.	0491 - 181 01	birgitta.dahleman@telia.com
Edith Karlsson	brevfrågor	0491 - 930 14	gote_edith@privat.utfors.se
Gunnar Håkansson	suppl. materielfrågor	0491 - 175 83	gunnar.hakansson@telia.com
John-Olof Dillström	styrelseledamott	0491 - 919 22	
Anders Wågerud	suppleant	0491 - 834 92	0491.83492@telia.com
Sven-Åke Fogelqvist	valberedning	0491 - 154 93	
Elenore Svensson	valberedning	0491 - 147 37	eleanor.svensson@tele2.se
Ulla Yngve	valberedning	0491 - 313 83	

PLF-nytt, medlemstidning för Person- och Lokalhistoriskt Forskarcentrum, Oskarshamn. Utkommer fyra gånger per år. Upplaga 1400 exemplar.

Manus till artiklar och andra skriftliga bidrag sändes till

PLF, Box 23, 572 21 OSKARSHAMN

eller E-postadress: anders.0491766411@telia.com

PLF har också en hemsida. Du kan enklast nå den genom adressen **www.come.to/plf**.

Bidrag kan också sändas till e-postadress: **plf.oskarshamn@telia.com**

Utdrag ur artiklar får göras med angivande av källa och författare.

PLF-nytt nr 75 utkommer den 2 november

I redaktionen: Anders Thunberg (ansvarig utgivare), Curt Holm och Maj Holm.

Ordföranden har ordet

Forts. från föreg. nummer

Det här med att bli ordförande i en förening kan nog inledningsvis sönderfalla i två aspekter; dels anledningen och dels förutsättningen.

Anledningen kan i sin tur vara ett behov av att kunna utöva makt. Det är nog inte så vanligt i sådana här ideella föreningar, utan det är säkerligen vanligare i betydligt större sammanhang.

Vilken annan anledning kan då finnas? Ja, det kan vara att vederbörande känner starkt för föreningen och dess verksamhet oavsett vad den nu kan tänkas utöva. Den som tillfrågas om ordförandeskapet känner kanske också ett slags socialt tryck; accepterar jag inte nomineringen, så kommer kanske den aktuella föreningen att få stora svårigheter med den fortsatta verksamheten och därför bör jag nog ta jobbet och det är ju ”bara” på ett år, som ordföranden väljs.

Man tänker sig medlemmarna som en skock får utan herde, och så när valkommittén har pressat på under en tid, så faller man för grupptricket och accepterar nomineringen. Att man sedan efter en tids ordförandeskap, tycker att jobbet är intressant och givande, är väl ett normalt, mänskligt beteende.

Sedan har vi det här med förutsättningen för den utsedda ordföranden att sköta sitt nya förordnande. Ja, till att börja med så är det ju valberedningens ansvar att man har föreslagit en person, som kan tänkas ta hand om ordförandeskapet på ett så acceptabelt sätt som möjligt för föreningens bästa. Här har det väl brustit i många nomineringar i föreningar och sammanslutningar, men att kunna skåda in i framtiden är ingenting som vi människor klarar av och lär aldrig heller kunna göra.

Att vara expert på föreningens verksamhet är inget tvång för ordföranden. Ordf. skall vara ledaren, som med stöd av styrelsens medlemmar, där den direkta sakkunskapen måste finnas, lägger upp riktlinjerna och de framtida målen för föreningens arbete. Naturligtvis skall ordföranden inte vara helt ovetande om syftet med verksamheten, men idéer och förslag måste huvudsakligen komma från styrelsemedlemmarna (och givetvis även från medlemmarna!).

Dock är det en sak, som är det absolut viktigaste i en styrelsens arbete, och det är relationen mellan ordförande och styrelsens medlemmar. Personkemin måste fungera med alla i styrelsen. Gör den inte det, så kommer arbetet att bli lidande och föreningen kommer att få svårt att nå uppsatta mål. Därför är det en klar fördel att en ordförande är något av en ”Mr Jekyll and Mr Hyde” (en Hitchcockfilm från 50-talet?) så att hon/han kan anpassa sig till de olika individerna i styrelsen. Om jag uppfyller de här kraven? Har inte den blekaste aning!

Nu över till lite mer jordnära ting.

Jag hoppas att ni har njutit av det, åtminstone i de här trakterna, underbara vädret i början och mitten av juli, och kunnat besöka trakter, som har anknytning till er släktforskning. När detta skrives, hänger regnmolnen tunga över Östra Småland, men efter regn kommer som bekant solsken och vi skall väl kunna få njuta av en varm och skön augusti.

Just i augusti, så har vi släktforskarårets stora, årligen återkommande händelse, nämligen släktforscardagarna, det här året i Göteborg, under dagarna 26 – 28 augusti. Den 27 kl 0900 öppnas utställningen för allmänheten och den dagen och nästkommande finns det en mängd föredrag i vitt skilda ämnen inom begreppet släktforskningen att lyssna till, för att nu inte nämna själva utställningen, där landets flesta släktforskarföreningar ställer ut och förmedlar kontakter. Så även vår förening naturligtvis.

Är ni i de här trakterna under den här tiden, så missa inte att besöka släktforscardagarna. Närmare uppgifter om programmet kan ni hämta på Internet under hemsidan ”www.genealogi.se/forbund/gbg2005”

Hoppas att jag skrev rätt adress nu. Om vådan av att skriva fel e-mailadress kan följande historia belysa, som jag inte kan undvika att citera ur ett annat, mig närstående föreningsblad:

”Ett medelålders par från norra USA, längtade en kall vinter till värmen och bestämde sig för att åka ner till Florida och bo på hotellet, där de tillbringade bröllopsnatten tjugo år tidigare. Mannen hade längre ledighet och åkte ner en dag i förväg. När han checkade in, upptäckte han att hotellrummet hade dator, och beslutade han sig för att skicka ett mejl till hustrun. Han missade dock en bokstav i namnet. Mejllet hamnade hos en prästänka i Houston, som just kommit hem från makens begravning och skulle komma kolla om det kommit e-post med kondoleanser från släkt och vänner.

Sonen fann henne avsvimnad vid datorn och läste på skärmen:

Till: Min älskade hustru

Rubrik: Jag har kommit fram

Text: Jag vet att du är förvånad över att höra ifrån mig. De har datorer här numera, och man tillåts skicka mejl till sina nära och kära.

Jag har just checkat in. Allt är förberett för din ankomst i morgon. Jag ser fram emot att träffa dig då. Hoppas att din resa blir lika problemfri som min.

PS. Det är verkligen hett här nere.”

Vi ses och hörs
Ordf.

FALLEBO

Fallebo omnämns första gången år 1537 i Gustav Vasas jordeböcker. Gården består då av två frälsegårdar, varav den ena var en halv gård. Den hela gården förmedlades till ½ mantal år 1646 och den halva gården blev till ¼ mantal förmedlad 1656. År 1660 sammanslogs de båda gårdarna till en gård, eftersom den lilla gården var öde och avhyst.

Topografi

Fallebo gård i Döderhults socken har en areal på 235 tunnland, fördelade på åker, äng, hagar och skog samt tomtmark för gårdens torp. Gården gränsar i norr till Glabo mönsterskrivareboställe, där Skallarebäck utgör gräns emellan ägorna. På östra sidan gränsar gården till Havslätt och i söder möter Humlekärrshults ägor fram till Strandavägen strax norr om båtsmanstorpet Öningebro. Fallebo gränsar i väster till Fagerike, där Strandavägen utgör gräns fram till Skallarebro. Gården äger en halv del i Glabo sågkvarn, även kallad Fallebo kvarn, tillsammans med Glabo och Havslätt.

Det första torpet på ägorna byggdes på 1720-talet och kallades då Fallebotorp, som bytte namn till Tallen i slutet på 1700-talet. Ett nytt torp uppfördes i mitten av 1700-talet, kallat Älghult, som också bytte namn i slutet av 1700-talet till Hällarna. På 1820-talet uppfördes flera nya torp på gården ägor, bl.a. Björkelund, Björnfällan, Bruhäll, Kilen och Klarebäck. De flesta torpen revs i slutet på 1800-talet.

Ägare till Fallebo

Den förste kände ägaren till den hela frälsegården var Joen Elofsson, skrivare i Barkestorp. Gården var jämte flera andra gårdar i Döderhults socken på 1550-talet landbohemman under Barkestorp. Efter hans död 1565 övertog sonen Claes Joensson godset med underliggande gårdar. Men sedan han tagit parti för kung Sigismund och flytt ur riket, blev hans gods indragna till kronan 1599. Gårdarna förlänades till Henrik von Kahlen, som dog 1622, varefter Fallebo överfördes till krongård.

Den halva gården ägdes av Mats Kagg vid 1500-talets mitt. Hans arvingar bytte sedan bort gården till kronan år 1574. De båda gårdarna förblev i kronans ägo till år 1648, då den större gården genom en donation tillföll generallöjtnanten Jakob King och den andra gården donerades till Per Hammarsköld i Virbo. Jakob King pantsatte redan 1651 hela sin donation i socknen på tjugo års tid till Robert Douglas och efter dennes död 1662, brukade hans änka Hedvig Mörner gården genom en arrendator. Fallebo, som 1660 sammanslogs med den andra gården i samma by, reducerades 1683 från

Hedvig Mörner och efter förmedling till ¼ mantal indelades gården på infanteriet som överstens lönehemman. Gården skatteköptes år 1710.

Skatter och andra pålagor

År 1545 var den årliga räntan på den stora gården 2 årliga hästar och 2 kungshästar samt 6 dagsverken, medan den halva gården skattade 1 årlig häst och 1 kungshäst samt 3 dagsverken. Under det nordiska sjuårskriget erövrade danskarna Älvsborgs fästning, som de krävde 150 000 daler i lösen för. Vid Älvsborgs lösen 1571 skulle alla betala 1/10 av sitt lösöre i skatt. På Fallebos ena gård betalade Jöns 1 mark medan Tomas på den andra gården betalade 1 mark och 6 öre i skatt. Den lilla gården överfördes 1575 till kronogård, vilket innebar att nya skatter skulle erläggas. Gården nya skatt blev 1 lispund smör, 3 dagsverken, 2 årliga hästar och 1 kungshäst. År 1600 ökades skatten med 2 mark i städjepengar och 1,5 mark i fodernötspenningar. Under de mycket svåra nödår, som rådde i landet i slutet av 1590-talet och början på 1600-talet, påverkade stadskassan på ett negativt sätt. En extra hjälpskatt för att hjälpa rikets dåliga finanser uttogs både år 1600 och 1603, då 1 mark betalades i skatt och 1606 fick gården erlägga 12 öre i mantalsskatt. År 1613 var det dags för Älvsborgs lösen för andra gången, som denna gång var 1 miljon riksdaler. Skatten pågick under sex år, innan hela lösesumman var betald till danskarna. Den stora gården fick samma år betala 3 daler i skatt medan den lilla gården inte behövde erlägga någon skatt p.g.a. att arrendatorn var husarm. År 1624 överfördes även den stora gården till krono och fick då erlägga 2 lispund smör, 3 dagsverken, 2 årliga hästar, 1 kungshäst, 16 öre i städjepengar, 12 öre i fodernötspenningar och 3 öre i gästpenningar.

På gården fanns enligt boskapslängderna, som infördes 1620 i genomsnitt 1 häst, 2 stutar, 6 kor, 2 kvigor och 6 får. Boskapspenningen upphörde 1642 och ersattes av mantalsskatt. Gården erlade tionde bara några enstaka år och var i genomsnitt 1 fjärding råg och 1 skäppa korn.

Militär indelning och militär personal

När indelningsverket genomfördes i Småland 1685 indelades gården på infanteriet som överstens lönehemman. Fallebo var under det äldre indelningsverket, som genomfördes på 1640-talet, redan indelat på infanteriet och var under flera år fram till slutet av 1670-talet ett militiehemman, som mot slutet av perioden var öde och avhyst. Gården indelades samtidigt under båtsmanshållet på rote nr. 116, men det ändrades redan

år 1693 till rote nr. 114. Under flera år i början på 1800-talet bodde båtsman Björn i olika torp på gårdens ägor, bl.a. Tallen och Björntorpet. Under åren 1624 till 1626 var Sven Månsson knekt på gården. År 1644 bodde båtsmannen Olof på gården. Indelningsverket avvecklades inte förrän år 1901 och ersattes då av allmän värnplikt.

Arrendatorer och åbor

Den förste kände åbon på Fallebos hela frälsegård är Jon som bebodde gården under åren 1537 till 1541. År 1545 flyttar Per Elofsson Finne in på gården, som har brukade till 1550. Gården bebos 1551 av Erik, men redan 1553 flyttar Lasse Svensson in på gården. Han stannar på gården till 1556, då Börje blir ny åbo. Anders, som var knekt, bodde under åren 1563 till 1569 sedan på gården. Gården beboddes sedan av Jöns, som 1570-72 var knekt under åren 1570 till 1575. Han efterträddes 1576 av Olof Nilsson, som också var knekt 1585-86. Lasse var åbo på gården under åren 1590 till 1593, då gården blev öde under några år. År 1598 flyttade knekten Sone Olsson från Saltvik till Fallebo, där han bodde fram till 1602. Sedan beboddes gården av Mickel Finne under 1603.

På den halva frälsegården bor under åren 1537 till 1541 Per Jonsson. Nils Jonsson bor på gården 1545, men de följande två åren står gården öde. År 1548 har gården fått en ny åbo som heter Nils Garp, men han nämns inte nästa års jordebok. På gården bor Bengt 1553, men han dog redan 1554, då han änka finns som åbo. En ny åbo vid namn Nils flyttade sedan in på gården 1557. Knekten Håkan bodde under åren 1563 till 1565 på gården. Han efterträddes av knekten Olof, som innehade gården till 1567. Efter att gården stått öde några år flyttade knekten Tomas in på gården 1569, men redan 1574 stod gården åter öde. Knekten Sven var åbo under åren 1586 till 1587. Följande år var jon Wastesson åbo, men sedan var gården öde till 1598, då Nils under ett år var åbo. Gården beboddes av Per år 1600, men sedan stod gården öde ända till 1614, då Olof bodde på gården några år. Gården stod återigen öde under åren 1616 till 1627, då Erik blev åbo fram till 1632. Följande år brukade Börje gården, men sedan stod åter gården öde tills den år 1660 blev sammanslagen med den stora gården, eftersom den var både öde och avhyst under många år.

Erik var nästa åbo på den stora gården under åren 1604 till 1616, då han dog, men hans änka Ingeborg fanns kvar på gården ytterligare några år. Nästa åbo var Åke, som under åren 1618 till 1624 brukade gården. Sven Månsson, som var knekt under åren 1624 till 1626 brukade gården fram till 1632, då han efterträddes av

Erik, som bodde på gården fram till 1640, då den blev öde några år.

Gården övertogs 1644 av Olof Larsson, som brukade gården fram till sin död 1652, men hans änka Maried bodde kvar på gården fram till 1660. Christoffer, som var sexman 1662 till 1666, övertog gården 1652. Han brukade gården ända fram till sin död 1585, då sonen Per Christoffersson övertog gården.

När danskarna den 31 augusti 1677 hade bränt ner Döderhultsviks köping, fortsatte de norrut till gårdarna Havslätt och Kolberga, som de också brände ner. Därifrån utskickade de en man för att påtända den närbelägna gården Fallebo, men Per Christoffersson dödade honom i skogen, varigenom gården blev räddad från förstörelse av fienden. Per Christoffersson var kyrkvärd i Döderhults kyrka under åren 1705 till 1707. Han brukade gården fram till 1720, då han överlämnade den till sin svärson Carl Jönsson.

De nya ägarna på Fallebo

År 1730 blev sonen Lars Persson ny innehavare på Fallebo, som han överlät till brodern Nils Persson 1738. Denne brukade gården fram till 1760, då hans son Per Nilsson övertog gården. År 1770 blev Sven Persson ny innehavare på gården, som han 1780 delade med Lars Nilsson och Nils Andersson. När Nils Andersson dog 1787 övertog Christoffer Larsson hans del i gården, men han dog redan 1798, 28 år gammal.

Den 24 juli 1809 påbörjade lantmäteriet att förrätta storskifte på Fallebo och Havslätts ägor i närvaro av delägarna Lars Larsson och Olof Håkansson i Fallebo samt bonden Carl Nilsson i frälsehemmanet Havslätt, vilken ägdes av brukspatronen Per Cederbaum. På grund av dåligt väder kunde inte förrättningen fullföljas förrän den 18 juni år 1810. Först fastställdes rågången emellan gårdarna. Sedan överenskom man, att alla vägar inom ägorna skulle vara gemensamma. Vidare bestämde man att Falleboborna fick rätt att nyttja sjöbodar och lastageplats på Havslätts ägor, samt att holmarna till gårdarna förblev efter forna hävder.

Bosatta på Fallebo gård

Bonden Per Christoffersson, född ca. 1653 i Fallebo, död 7/2 1742, vigd ca. 1684 med Anna Persdotter, född ca. 1660, död 1/5 1740 i Fallebo.

Barn: Dottern Ingrid, född 6/1 1686 i Fallebo, vigd 15/6 1712 med Håkan Matsson i Lockebo.

Dottern Kerstin, född 26/12 1687 i Fallebo, vigd 13/10 1728 med Påvel Jonsson i Emmekalv.

Dotter Sigrid, född 30/11 1690 i Fallebo, vigd 3/10 1714 med Lars Persson på Nötö. Hon dog 1757.

Sonen Per, född 4/3 1694 i Fallebo, vigd 14/6 1719 med Maria Matsdotter i Åshult.

Dottern Karin, född 15/11 1696 i Fallebo, vigd 2/11 1719 med Carl Jönsson.

Sonen Christoffer, född 18/2 1700 i Fallebo, vigd 10/10 1725 med Karin Jönsdotter i Lilla Saltvik.

Han dog redan den 8/7 1740 i Fallebotorp, 40 år gammal.

Sonen Nils, född 1703, vigd 30/6 1734 med Maria Persdotter. Han dog den 2/3 1785.

Sonen Lars, född 29/3 1708, vigd 1/10 1738 med Karin Persdotter i Påskallavik. Han dog 1773.

Anders Rotviker

Läsövning

HLA., Säbrå tgl. F1a:10 Inneliggande handl. 1777

Ett Ko-Kreatur går på Auktion!

J. Tunningen Rensing betyggar att det
Ko Kreatur som min mäg Lars Erik
Norling in köpta på ausijon för
här förson i Lön år 1770 på far
ing Endommit af Ladutat var
i från til mit betyg som i ynnou
Erik Alander med vägnar var ladd
med betalt som lön till till lönn
af Insl af huggdångar af 24
Februari 1777.

Anders Jönsson
i Insl
A

SKRIFTEN: Lägg märke till att k här i början av ord skrives Q, men inne
i ord l. Här finns sex olika s; γ, ρ, σ, β, ς, ϕ

Två efternamn och det latinska auktion, "ausijon", skrives med latinsk stil
liksom månaden Februari samt atesteres. Kreatur är tydligen ett så vanligt
förekommande ord, att man nöjer sig med den tyska stilen.

Wereboda (Wirbo)

Konung Gustav I upprättade en organisation för upp-
börden, där varje uppbördsområde hade sin egen
fogdegård, och därvid utnyttjades gamla och nybildade
kungsgårdar. År 1552 övernattade kungen med ett följe

av 632 personer på Wereboda (Wirbo) troligtvis på
väg till Kalmar. I Smålands handlingar finns följande
uppgifter om vad som förbrukades vid detta tillfälle.

Öl	24½ tunna	c:a 4,8 liter/person i genomsnitt
Bröd	10 tunnor	" 2½ liter/person "
Strömming	1 tunna	" 175 gr/person "
Smör	15½ lispund	" 200 gr/person "
Ost	7 lispund	" 100 gr/person "
Kött och fläsk	23½ lispund	" 320 gr/person "
Torr fisk	14 lispund	" 185 gr/person "
Höns	146 st.	" ¼ höna/person "

För belysning användes 228 st. "vegljus" (ljus med
veke).

Till utfodring av hästarna åtgick 19 tunnor 4 skäppor
"hästekorn" och 22 sommarlass hö.

När kungaföljet fortsatte sin resa kvarlämnades 13 per-
soner, vilka under 24 veckor skulle hjälpa till med att
bruka fiskeriet.

Gården var tydligen redan etablerad som kungsgård,
ty den 16 februari 1553 sände kung Gustav register
över gården (årliga räntan) i Tuna län och Tjust till fog-
den, så att denne skulle kunna utkräva gården och liv-
nära sig och "det sällskap, som sitter på Wereboda"
samt göra räkenskap för detta.

Liksom alltid gällde det att ta vara på eventuella till-
gångar och fogden uppma-
nades därför att undersöka
om det i närheten av
Wereboda fanns insjöar eller
strömmar, där man skulle
kunna bygga kvarnar eller idka
fiskeri och också om det fanns
öar, där man kunde ha boskap
om sommaren.

Redan den 7 april sände fog-
den, Nils Birgersson, en utför-
lig rapport till konungen angä-
ende de åtgärder, som vidta-
gits vid Wereboda gård. Han
hade låtit tillverka en ny skär-
not, som kungens egna fiskare
skulle bruka så snart isen hade
gått upp. Birgersson hade
kommit överens med bonden,

som hade bott på gården tidigare (men nu var avhyst)
att få disponera alla dennes nät och övriga redskap till
vårfisket. Bonden skulle själv delta och därvid ge fog-
den kännedom om allt som rördefisket.

För lekfisket i Wirån hade fogden låtit tillverka laner,
och när detta fisket var överståndet skulle fiskedrängarna
syssla med torskfiske.

I Tuna län fanns fem "Kronans strömfisken", Laxemar,
Kärr, Askaremåla, Rumman (?) och Solstad (vid Sol-
stadström ligger Herreglo), vilka bönderna brukade till
halvnad med kronan.

För att kungen skulle få större utbyte av dessa fisken,
föreslog Nils Birgersson, att fördelningen av fångsten
skulle ändras så, att kungen fick $\frac{3}{4}$ medan bönderna i
fortsättningen fick nöja sig med $\frac{1}{4}$. Alternativt kunde

man låta kungens egna fis-
kare bruka fiskevattnen så
länge fisken lekte. Lekti-
den var den mest lön-
samma och varade några
få veckor.

Diverse uppgifter om
malmförekomster före-
kom också och detta var
fogden också intresserad
av att undersöka.

Några veckor in i april
månad 1553 beordrades
fogden att skattlägga
Wereboda ålfiske och an-
dra dylika i Tuna län.

År 1529 skrevs gårdens
namn "aff Wyereboda",

Resten av gam-
mal kvarn vid
Wirbo

1543-54 Wereboda 1/1 mtl KR och sistnämnda år finns i Smålands handlingar noteringen "Nu är avel oppå", d.v.s. Wereboda var överskrivet till Kungl. Maj:ts fiskeri och redovisades bland de kungliga avelsgårdarna. Gården låg troligen c:a 600 meter nordost om nuvarande bebyggelse. Huvudgården, Wereboda, och dess underlydande gårdar, Årena, Wirkvarn och Rastorp ansågs inte möjliga att förbättra varken när det gällde åker eller äng för "stengryts skull". Jorden, som var sank, besåddes årligen med 4 tunnor säd, gärdesängen gav 16 lass hö. Det fanns stora arealer ("vitt utrymme") men dåligt bete för "sten- och kolgrythets skull", god timmerskog, vedskog och i gärdet ollonskog till 3 svin.

Under Wereboda låg följande öar:

Ekö, som hade ollonskog till 3 svin och äng till 6 lass hö

Kingarö, som hade starräng till 1 lass hö,

L:a Kingarö och Tjyvsjär, som kunde föda var sin oxe samt

Lökeholmen, som kunde föda några får eller getter.

År 1554 köptes från två av Kungl. Maj:ts sågekvarnar 148 tolfter bräder till Wereboda till en kostnad av 18 mark eller c:a 1 öre/tolft. Samtidigt inköptes 1 000 spik för 2½ mark.

Kreatursbeståndet var:

I 1554

1 tjur
19 oxar
19 kor
1 stut
6 kvigkalvar
2 får
4 ungsvin
1 galt
18 gäss
26 höns

II slutet av 1550-talet

1 tjur
11 oxar
20 kor (13 mjölkande kor gav
1½ -2 lispund smör)
15 får (gav 1½ lispund ull) 1
26 svin
4 gäss
20 höns

På Wereboda bedrevs även biskötsel. Sålunda köptes år 1554 16 tunnor till en kostnad av 4 mark eller 2 öre/tunna. De skulle användas för leverans av den höning, som skördades i området.

Vidare levererades samma år 707½ dagsverken till Strömserum och 108 till Rella gård på Öland.

Man bärgade 18 sommarlass hö på Wereboda samt 8 lass på ett ödebol i Wirkvarn.

År 1555 fick Måns Olofsson, kallas "långe Måns", fogdebrev på Wereboda och Tuna län. Detta år gav Gustav I order om att man skulle uppföra så många nödtorftiga hus på gården, så att kungen kunde bo där några dagar, när han besökte trakten eller var på genomresa.

Utsädet samma år var 3 ¾ tunna och gav en skörd på 11 ¼ tunna, således ett korntal på 3.

Redovisade dagsverken:

Till Skeggenäs 474 st
" Grönskog 444 "
" egna gården 18 "
936 st.

Redogörare var Anders Östgöte, Långe Måns och

Lasse Bror (Broder). Lasse tycks ha haft mest med fisket att göra

Här följer några redogörelser:

- Är kommit till Skeggenes til then gräffning öffver Naset ath kunne löpe ther egenom med skip och Båttar. Ther til haffuer hulpit 79 bönder aff misterhultsochn. Löper hielpedagzverken 474. (6dv/ bonde).
- Item haffuer Oluff Nielzon opburit aff Tuna och Chrristdals sochner all dagsverken aff 74 bönder, somthe giortt haffua till Grönskogz gård och är inthi quite (inget kvitto). Löper thz som opburit haffuer: hielpedagzverken 444. (6 dv/bonde)
- Är komit til att giöra Ekior til gårdzens behoft: dagsverke 12 st.
- Är komit til att byggia gärdzgårdar: dagsverke 6 st.
- Item haffuer Per Mört anammat til Simpevarps-gård: Lin 2 lispund. Dat. 11 Sept. anno -55

Wereboda blev ingen större framgång som avelsgård, då både jordbruk och boskapsskötsel gav magra resultat. År 1558 tröttnade kung Gustav och beordrade Måns Olofsson att avveckla aveln och slå samman fisket med Simpevarps. Detta år fanns vid Wirån en mjölkvarn med 2 par stenar och 1559 gick det åt 360 timmerstockar, 10 tolfte sågebräder, 3 skeppund, 7 marker näver och bast till en lina vid bygget av en (såg-) kvarn.

År 1560 användes 226 dagsverken vid byggandet av en sågkvarn, troligen samma kvarn.

Sammanställt av Maj och Curt Holm

Källor:

Gustav Bechs excerpter ur Smålands Handlingar, Kongl Vitterhets Historie, Antiquitets Akademiens Handlingar.

Ny utmärkelse till Sam Blixt

Sam Blixt har utsetts av Östran/Nyhetera till Årets Lokalprofil för sina insatser inom släktforskningen. Han fick utmärkelsen bl.a. därför att han har varit pionjär på att föra in digital teknik på släktforskningens område.

I en stort uppslagen artikel berättar Östran/Nyhetera om Sam Blixt, hans livs historia och varför han blivit den andre i raden, som fått tidningens pris. Vi får veta att Sam föddes i Gransmåla, cirka en kilometer från Korsvägen utanför Oskarshamn. Efter fyra år flyttade emellertid familjen till Järnforsen, där hans far startade en kombinerad rörelse som smed med cykelverkstad. Det var i den miljön, som Sams intresse för motorcyklar väcktes. Han blev en skicklig mekaniker och kunde därför assistera sin syssling, som var en mycket framstående speedwayförare. Intresset varade i tio år ända tills en olycka satte stopp för sysslingens framgångar.

Den tekniskt kunnige Sam flyttade till Oskarshamn och fick jobb som industrielektriker vid Kopparverket. På kvällarna läste han och fick så småningom en ingenjörsexamen. Då var emellertid Kopparverket nedlagt, och varvet hade gått i konkurs. I stället öppnade sig möjligheter för Sam att vikariera som lärare. Det blev korta perioder med vikariat på Rödsleskolan och Södertornskolan och även i Mönsterås. Han hade fått smak på skolvärlden, och i slutet av 60-talet pluggade han vidare på tekniska högskolan i Stockholm, där han samtidigt gick lärarhögskolan. Det var då hans dataintresse väcktes. Det började med programmering av hålkort för mer än 35 år sedan, och sedan har det gällt att hänga med i den snabba utvecklingen.

När lärarbehörigheten var klar, fick Sam jobb på Komvux i Oskarshamn. Under en period var han t.o.m. studierektor, men det jobbet tyckte han inte var lika roligt. Dessutom var det sämre betalt, och därför återgick han till lärarjobbet. På den tiden kunde lärarna tjäna betydligt mer, bl.a. därför att de kunde ta fler lektioner än vad som ingick i tjänsten. De här åren präglades också av familjebildning och villa bygge. Med hustrun Solveig har han två barn, en son och en dotter. De är nu 32 resp. 28

år gamla och naturligtvis utflugna. Sonen bor i Berlin och dottern för tillfället i Falun men flyttar snart till Linköping.

I slutet av 70-talet vaknade intresset för släktforskning hos Sam. Det var mikrofilm och väntan på beställda rullar som gällde. Han beslutade sig därför för att lägga upp sin släkt på data. Det fick hembygdsforskaren Gunnar Källenius höra talas om, och han blev mycket intresserad. Den 27 mars 1987 samlade man ihop 26 intresserade släktforskare i Parkskolans annex, och där lades grunden för PLF, Person och Lokalhistoriskt Forskarcentrum i Oskarshamn. Deltagarna kunde då knappast ana att den nybildade föreningen några decennier senare skulle vara en av de största släktforskarföreningarna i landet med över 1000 medlemmar och med en vida berömd databas. Det är naturligtvis många, som har varit inblandade och lagt ner ett stort arbete med att läsa gamla kyrkböcker och mata in uppgifterna i ett dataprogram, men att det är Sam Blixt som har varit den drivande kraften bakom denna skapelse, kan ingen förneka. Det är därför han av tidningen utsetts till Årets Lokalprofil med ett tillhörande stipendium på 10 000 kronor.

Man skulle kunna tro att släktforskning och databas upptar Sams hela tid. Gamla intressen lever emellertid kvar, och intresset för motorcyklar har aldrig slocknat. Han läser gärna både gamla och nya böcker om motorcyklar, som han upplevde i sin ungdom på 50-talet och minns då, hur han for fram på dåliga vägar utan hjälm. Trots att han vurpade många gånger, blev han aldrig allvarligt skadad. På senare år har han emellertid drabbats av ryggont. En kiropraktor rådde honom att börja springa, och det gjorde han så framgångsrikt att han 1999, när han var 65 år gammal, kunde springa Broloppet mellan Köpenhamn och Malmö. Mest av allt reser han emellertid runt på olika sammankomster och berättar om släktforskningen och databaserna.

Anders Thunberg

Källor: Östran/Nyheteras artikel den 2/8 2005

Nya medlemmar i PLF

Nr	Namn	Postadress	Postnr	Postort	Telefonnr
1856	Jens Laneborg	Snövitsvägen 2	167 62	BROMMA	08-735 85 13
1857	Siv Benedikt	Styrmanvägen 8	380 52	TIMMERNABBEN	0499-?
1858	Christina Lundqvist	Svankärrsvägen 21	756 53	UPPSALA	018-32 03 93
1859	Erik Johansson	Rygniste 61	40750	RYBNISTE	Tjeckien
1860	Dora Carlsson	Lövshult, Gustavslund	572 93	OSKARSHAMN	
1861	Roland Larsson	Trädgårdsgatan 43	380 40	ORREFORS	0481-305 97
1862	Carl-Johan Persson	Mysingsövägen 15	572 63	OSKARSHAMN	0491-125 35
1863	Curt Inge Johansson	Syster Jennys väg 6 A	231 34	TRELLEBORG	

8 nya medlemmar efter PLF-nytt nr 73. Vi hälsar dem välkomna!

Antalet medlemmar i PLF är 1 078 den 4 augusti 2005.

Välkommen till Farshult

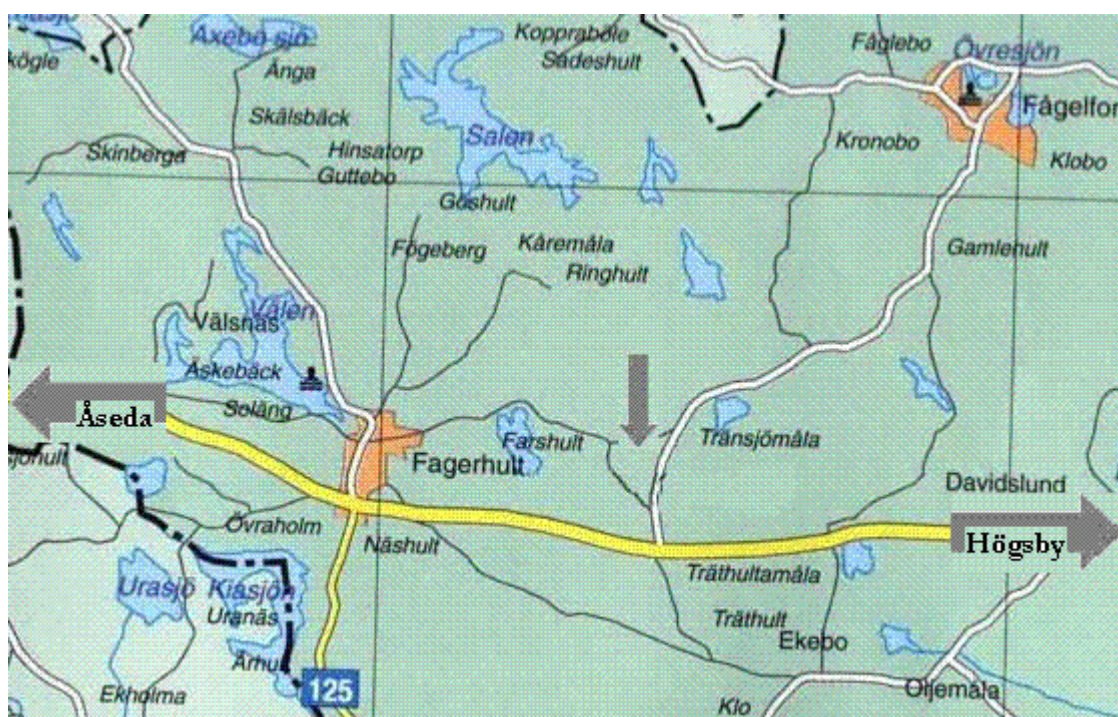
PLF:s föreningsmöte den 10 september hålls i Fars-hults bystuga. Farshult är en naturskön by med anor sedan 1300-talet. Byn har trots brand, utskiftningar och befolkningsförändringar bevarat den karaktär, som är typisk för historiska Småländska byar.

Där finns ett aktivt Byalag, som bildades 1996 och som då passade på att köpa in det gamla Filadelfiakapellet, vilket nu har gjorts om till bystuga. Det finns hela tiden projekt på gång både på längre och kortare sikt, bl.a. har deras gamla Linbasta renoverats. De har t.om. en egen hemsida, som du kan nå med adressen:

<http://forening.hogsby.se/farshult/>

Bystugan i Farshult

Längs riksväg 23 mellan Högsby och Åseda några kilo-meter från Fagerhult går avtagsvägen till Farshult

Nytt eller uppdaterat efter PLF-nytt nr 73

Datum	Församling	Kod	Födda	Vigda	Döda	Inflytt.	Utflytt.	Husförhör
20050402	Tveta	TVE			1932-1934			
20050405	Vena	VEN		1933-1934				
20050406	Målilla	MÅL	1933-1934					
20050407	Hultsfred	HED	1932					
20050409	Högsby	HÖG	1921					1910
20050410	Hjorted	HJO				1833	1842-1846	
20050410	Torsås	TOR			1819-1822 1854-1859			
20050417	Tuna	TUN	1926-1932 1934					
20050418	Ljungby	LJU	1861-1878					
20050420	Fagerhult	FAG	1898-1934					
20050421	Hjorted	HJO				1855-1866	1830-1841	
20050421	Torsås	TOR		1754-1832				
20050501	Kristdala	KRI	1921-1925 1928-1934					
20050501	Torsås	TOR	1778-1786		1839-1843 1845-1849 1852-1861			
20050515	Hjorted	HJO					1847-1853	
20050518	Västervik	VVK					1806-1807 1878-1879	
20050518	Bäckebo	BÄC	1928					
20050518	Förlösa	FÖL	1928					
20050518	Kristvalla	KRV	1928					
20050519	Mönsterås	MÖN	1928					
20050519	Ryssby	RYS	1928					
20050519	Åby	ÅBY	1928					
20050519	Döderhult	DÖD			1924-1934			
20050520	Oskarshamn	OSK	1929					1920
20050530	Torsås	TOR	1751-1764					
20050605	Madesjö	MAD		1745-1753				
20050610	Högsby	HÖG						1920
20050707	Gamleby	GAM				1849-1856	1849-1856	
20050717	Locknevi	LOC						1860-1863
20050719	Ljungby	LJU	1879-1894					
20050730	Gullabo	LJU	1875-1876		1871 1898-1914			
20050802	Torsås	TOR			1927-1931			
20050802	Söderåkra	SÖD		1921-1925				

Antalet poster i PLFs databas uppgår den 3 augusti till 3 612 211

Välkommen till Arbetsstugan

PLF har öppet i Arbetsstugan vid Stora Torget

måndagar 18.00–20.00

Ansvariga:

12/9	Sam Blixt och J O Dillström	24/10	Sam Blixt och J O Dillström
19/9	Barbro Sander och Birgitta Dahleman	7/11	Barbro Sander och Birgitta Dahleman
26/9	Britt Maria Ekstrand, Gunnar Håkansson	14/11	Britt Maria Ekstrand, Gunnar Håkansson
3/10	Ingvar Karlsson och Sören Träff	21/11	Ingvar Karlsson och Sören Träff
10/10	Anders Rotviker och Leif Rydström	28/11	Anders Rotviker och Leif Rydström
17/10	Anders och Anne-Charlotte Thunberg	5/12	Anders och Anne-Charlotte Thunberg

Britt Maria Ekstrand hjälper också till varje måndag

Arbetsstugan hålls öppen även torsdagar kl. 14.00 - 16.00 varje jämn vecka med början den 8/9.

CD-skivorna

Minst tre av CD-skivorna kommer att vara klara i slutet av augusti 2005, den fjärde kommer troligen i september. Vi kommer att demonstrera skivorna vid riksstämman i Göteborg den 27-28 augusti.

PLFs styrelse beslutade dock den 3 september att testa dessa skivor ytterligare en tid samt att undersöka mera säkra kopieringsskydd.

Skivorna kommer att vara sluttestade under hösten, i varje fall före jul.

Lösning till läsövning

I Sanning kan iag betyga, at det Ko Creatur, som min måg Her Erick Norling, inropte på ausijon hos Pär Pärs-son i Locke årh 1770 så har iag bekommit och hämtat der i från til mit behof Som i genom Erick Älander med någon wäfnad är af mig för en tid til förne betalt Som här med atessteres af dahl och Häggdånger d. 24 Februarij 1777 Anders Isacksson i dahl

Anders kunde inte skriva. Han har undertecknat med sitt bomärke. Det har formen av en fågels-nara. Det var mycket vanligt att betala med lärft-vävnad, både skatter och annat.

Bernt Johansson

Demonstrationer av PLFs databas har skett på följande platser.

Hornmarken, Horn den 9 juli av Inga Linde och Sam Blixt

**Frågor på databasen sänds till
PLF, Box 23, 572 21 OSKARSHAMN**

Tel. Arbetsstugan 0491-153 82

Postgironummer 40 09 38-7

Bankgironummer 386-0475

E-post: plf.oskarshamn@telia.com

Du kan också skicka dina frågor via vår hemsida, som du lättast når med adressen **www.come.to/plf**. I *databasen* hittar du vårt elektroniska formulär.

Kostnader för brevfrågor

Vi tar **40 kronor per svar** enligt det särskilda frågeformuläret eller för brev med max fem frågor.

Vi tar **80 kronor för samma tjänster** till icke medlemmar.

Sänd också med ett **frankerat svarskuvert!** Avgifterna för svar på brevfrågor kan sändas in via postgiro eller på annat sätt.

Ange på frågeblanketten Du sänder in, vilket av betalningssätten som använts. Om pengarna sänds via postgiro, så meddela på talongen, vad pengarna är avsedda för. Det kan ibland uppstå missförstånd om detta.

Nästa nummer av PLF-nytt kommer ut den 2 november